O despoboamento na axenda europea e galega

Description

Bandeira que Ã© deturpaciÃ³n non autorizada da de Sergio del Molino. EnsaÃsta que, sen querelo, lanzou un cento de plataformas. Desde aquela, acordÃ¡ronse unhas Directrices sobre o Reto DemogrÃ¡fico -termo politicamente mÃ¡is asÃ©ptico que tamÃ©n inclÃºe a sobrepoboaciÃ³n, co ollo posto na financiaciÃ³n autonÃ³mica-, varias leis autonÃ³micas, estratexias e congresos, ata una Vicepresidencia do goberno central. Co gallo dos fondos europeos 2021-2023 acuÃ±aramos en Bruxelas, tras moita resistencia, a primeira definiciÃ³n europea de despoboamento como descenso demogrÃ¡fico â?? unha caÃda do 1% interanual, a nivel de provincia ou concello-. Sobrepasouse asimilar despoboamento a pouca densidade, intrÃnseca a moitos sitios remotos, usada para dar fondos a Escandinavia. Ã? tempo se analizar que quedou tralo suflÃ© polÃtico-emocional destes anos.

Xerais publicou en novembro â??A Galicia do sÃ©culo XXIâ?•, obra colectiva de profesores da facultade de SocioloxÃa da CoruÃ±a que da conta das grandes transformaciÃ³ns econÃ³micas, medioambientais, demogrÃ¡ficas e culturais que estÃ¡ a experimentar o noso paÃs. Tendencias maiormente inevitables ou coma mÃnimo (caso do declive do idioma) sÃ³ reversibles aplicando enormes esforzos.

Semanas despois, o Consello de Contas dictaminou que as actuais polÃticas contra o declive demogrÃ¡fico non Ã© que sexan ineficaces, Ã© que realmente nin tentan afrontar o problema. Ante esta conxuntura cabe preguntarse se queremos tomar decisiÃ³ns por nÃ³s mesmos, ou ben que â??Madridâ?• ou â??Europaâ?• nos solucionen os problemas. Ou que se solucionen por si mesmos: no caso demogrÃ¡fico, decidir a polÃtica de non facer nada e fialo todo aos inmigrantes econÃ³micos de ultramarâ?¦e aos futuros refuxiados climÃ¡ticos do sur de EspaÃ±a. Mesmo unha non-polÃtica precisa xestionar os cambios.

O Consello de Contas, na sÃºa crecente liÃ±a de non sÃ³ fiscalizar o gasto senÃ³n tamÃ©n a eficacia das polÃticas, publicou este dezaoito de decembro un informe , froito da colaboraciÃ³n cos homÃ³logos de AragÃ³n e Navarra, sobre as medidas de concellos, deputaciÃ³ns e Xunta para abordar o reto demogrÃ¡fico. Centrouse nos noventa e catro concellos de menor poboaciÃ³n que se axustan Ã¡ nova definiciÃ³n europea. Os resultados non son sorprendentes: desde 2010 a poboaciÃ³n galega descendeu un 3,83% pero un 20,85% nestes concellos. Os concellos mÃ¡is despoboados son o 30% do total de concellos de Galicia pero recibiron un 13,78% dos fondos europeos en 2021. E sÃ³ un 5,10% dos fondos do Plan de RecuperaciÃ³n, malia ser o Ãºnico con liÃ±as de financiamento especÃficas para este problema.

Cabe pensar se en clave galega este Ã© un debate que nos pilla de rebote, por reflexo de cando o activismo territorial sobre todo de Soria, Teruel e Cuenca chegou Ã¡ cÃ¡mara de eco madrileÃ±a. A fusiÃ³n de concellos coma escusa para evitar a comarcalizaciÃ³n en Ã¡reas funcionais, que si recomenda Europa. A Lei galega 5/2021 fala de garantir servizos bÃ¡sicos pero queda en programÃ¡tica. Os fondos europeos de Galicia non articulan medidas especÃficas para eses territorios, malia as orientaciÃ³ns recibidas da ComisiÃ³n Europea. Non falemos dun Plan para o Interior, xestionado con deputaciÃ³ns e concellos.

www.IGADI.gal Â· RÃºa LuÃs Braille, 40 (Pontevedra) Â· Tel. +34 986 843 436 / +34 600 30 90 66 Â· info@igadi.gal

O despoboamento Ã© un problema se queremos que o sexa. Non estÃ¡ claro que a elite polÃtico-econÃ³mica e a propia cidadanÃa teÃ±an unha visiÃ³n que non sexa a de concentrar a poboaciÃ³n do paÃs dos 40,000 asentamentos e 4.000 parroquias -que seguen sen ter existencia xurÃdica, coma en Portugal, malia o previsto no Estatuto- nunha ducia de zonas urbanas inzadas de mazacotes verticais, e non por iso planificadas conxuntamente. Iso ou emigrar -en AVE- traballar nunha das catro torres de Madrid. Se ese Ã© o santo que queremos, podemos pedirlle Ã¡ OCDE que nolo vista: â??smart shrinkingâ?• Ã© o abandono programado da maiorÃa do territorio.

O que a OCDE chama â??contracciÃ³n intelixenteâ?• Ã© prever a retirada progresiva do territorio: anticipar, con moito tempo, cando hai que pechar servizos no Hospital de VerÃn ou as escolas rurais, que alternativas e medidas compensatorias tomar (por exemplo, inversiÃ³n en infraestrutura xeriÃ¡trica ante a bomba de senilidade que nos vÃ©n enriba, e onde). Para que, sabendo que servizos esenciais hai hoxe e existirÃ¡n (ou non) no futuro, o cidadÃ¡n poida libremente decidir onde quere vivir. Ignorar o â??dereito a quedarâ?• que a ComisiÃ³n Europea recolleu do Informe Letta.

A demografÃa ten un enfoque complexo e continxente no contexto europeo, con moi poucos Estados Membros e menos as instituciÃ³ns comunitarias entendendo o concepto â??despoboamentoâ?• tal como o coÃ±ecemos no contexto espaÃ±ol. Algo mellor se entende o mÃ¡is asÃ©ptico â??reto demogrÃ¡ficoâ?• no eido institucional pero a nivel de activismo polÃtico e territorial a nociÃ³n espaÃ±ola de despoboamento ten que facerse valer verbo da moito mÃ¡is apoiada de â??fuga de cerebrosâ?• (Leste de Europa) que entende o problema desde unha perspectiva macro e social e non micro e territorial coma a nociÃ³n espaÃ±ola. Pero o que estÃ¡ claro e que sen ter a entidade coma a deriva do estado de Dereito e a xeopolÃtica xa non Ã© unha cuestiÃ³n menor. De feito o despoboamento/demografÃa conÃ©ctase con eses dous outros desafÃos: a inseguridade econÃ³mica e o desafecto polÃtico (que leva a mirarse no espellismos autoritarios) estÃ¡ a miÃºdo enraizado na chamada xeografÃa do descontento dos territorios que non importan.Ã? por iso polo que existe dunha estratexia europea xa en formaciÃ³n (demographic toolbox), da que o â??dereito a quedarâ?• de Letta Ã© a Ãºltima manifestaciÃ³n.

Xestionar a decadencia e abandonÃ¡rmonos ao fatalismo Ã© unha opciÃ³n. A outra Ã© gobernarmos para tÃ³dolos galegos. Levamos catro dÃ©cadas de pensamento mÃ¡xico con cargo aos fondos europeos: diÃ±eiro regalado para inversiÃ³ns suntuarias sobre todo en infraestruturas (por exemplo, inzar de parques infantÃs onde non hai nenos) esperando que por si soas contrarresten o pulo das enormes forzas Ã¡s que estamos sometidos. Moita inversiÃ³n pero pouca coordinaciÃ³n. Sen consensos entre forzas polÃticas, administraciÃ³ns, actores econÃ³micos e sociedade civil. Podemos seguir asÃ ou facer algo revolucionario: acordar as grandes liÃ±as para os prÃ³ximas dÃ©cadas. Iso Ã© o que pide a UE: Galicia ten un plan para cada fondo europeo que hoxendÃa non prevÃ©n case nada, nin onde se investirÃ¡, e que malia cubrir o perÃodo 2021-2027 a xaneiro de 2025 ten gastado o 2%. Dito plan, malia cubrir varias lexislaturas, nunca se acordou no Parlamento. Apenas foi consultado coas forzas socioeconÃ³micas. Coma noutros territorios, independentemente da cor do goberno, Ã© unha billeteira a disposiciÃ³n da ConsellerÃa de EconomÃa correspondente para ir gastando en funciÃ³n das necesidades. O â??ti vai facendoâ?• aplicado Ã¡ polÃtica econÃ³mica. Resultado: ao final, coma en perÃodos anteriores, os cartos iranse gastando na sÃºa maiorÃa (do perÃodo 2014-2020 quedou un 5%) nas zonas mÃ¡is urbanizadas, en grandes inversiÃ³ns que absorban rÃ¡pido os fondos. Sen unha avaliaciÃ³n obxectiva de se as inversiÃ³ns afectaron directamente os desafÃos que afrontamos.

A alternativa: anticipar esas transformaciÃ³ns e decidir onde investir. No caso do declive demogrÃ¡fico no interior galego â?? das zonas mÃ¡is afectadas de Europa- pÃ³r en marcha un â??Plan Interiorâ?• conxestionado con concellos e deputaciÃ³ns, no que se definan e se prevexan a futuro -vinte, trinta anos- servizos esenciais. Gobernar Ã© decidir.

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

Europa

ETIQUETAS

UE   UniÃ³n Europea   UE Glocal

INVESTIGACION

UniÃ³n Europea

Date Created
Xaneiro 23, 2025
Meta Fields

Autoria : 4160

Subtitulo : AdaptaciÃ³n de artigos publicados previamente en La Voz de Galicia.